

▼ PROFIL

▶ MASHA GESSEN (47)

▶ Putins sanne ansikt

+ Den russiske journalisten Masha Gessen mener Russland slutter å eksistere uten fiender. Derfor har Vladimir Putin nå røsket tak i Vesten.

✍ LINE TILLER

+ 📷 LINUS SUNDAHL-DJERF

+ 🌐 New York

VLADIMIR PUTIN ser ikke forskjell på seg selv og landet han leder. Frykten er hans viktigste utenrikspolitiske verktøy. Det mener Masha Gessen, opposisjonsjournalisten som i 2012 skrev den hardtslående uautoriserte biografien «Putin. Mannen uten ansikt».

- Hvis verden ikke frykter ham, respekterer verden ham heller ikke. Nettopp derfor er det ingenting å gjøre med situasjonen i Ukraina. Uansett hva Vesten foretar seg, vil det lede til kraftigere skyts fra Putin. Gjør vestlige politikere ingenting, frykter de ikke Russland nok, og han blir sur. Angriper Vesten, vil han mobilisere mer.

- Tar han resten av Ukraina?
- Det har ingen betydning om han tar deler eller alt, poenget er å gjøre landet stabilt og vise at han kan gjøre hva han vil uten at det får noen konsekvenser for ham. Men ja, han vil fortsette å trampe på Ukraina, selv om jeg tror de vestlige delene er fremmede og uinteressante for ham.

TIL USA. Gessen har vært gravejournalist basert i Moskva siden Sovjetunionens fall i 1991, har skrevet seks bøker om hjemlandet, vært sjefredaktør i Russlands eldste populærvitenskapelige magasin. Som tospråklig skribent med amerikansk statsborgerskap har hun skrevet politiske analyser i New York Times, The Guardian og Vanity Fair.

Ifjor avlyste Gessen sommerferien, solgte alt hun eide og flyttet til Harlem i New York sammen med kjæresten Darya og deres tre barn.

- Russland er i krig, og det høres kanskje tullete ut, men det som driver Putin er en kampanje mot lesbiske og homofile. På russisk tv sier de at Ukraina kjemper mot amerikansk homofil fascisme, sier Gessen.

Hun står på kjøkkenet i leiligheten i New York med sin toårige sønn, født av kjæresten. En ny oppvaskmaskin står fortsatt plastikkinnpakket, og kanskje har vestlig komfort allerede krøpet inn når Gessen kan tillate seg å si «det som gjør livet til et helvete er å ikke ha en utslagsvask», men Gessen har ikke glemt drapstruslene, og hvor mørk hverdagen begynner å se ut i hjemlandet.

KVELNING AV EN NASJON. På onsdag skal Gessen snakke om hvordan Putin «har greid å lage et fullstendig lukket system» under Oslo Freedom Forum. Kriegen mot ytringsfriheten ble igangsatt allerede da han tok presidenttittelen i mai 2000, mener Gessen, med fengsling av redaktører og overtagelse av nasjonale medieinstitusjoner.

- Russere kan fortsatt reise utenlands, en frihet jeg

MASHA GESSEN

▶ **MASHA GESSEN** (47) er en russisk og amerikansk Putin-kritisk gravejournalist, forfatter og aktivist for homofiles rettigheter. I 2012 skrev hun biografien «Putin. Mannen uten ansikt», og i år «Words Will Break Cement: The Passion

of Pussy Riot». ▶ **I 2013** flyttet hun med kjæresten og tre barn fra Moskva til New York etter at Russlands nye «homofil propaganda»-lov trådte i kraft. På onsdag er Gessen paneldeltaker i Oslo Freedom Forum.

Det som driver Putin er en kampanje mot lesbiske og homofile. På russisk tv sier de at Ukraina kjemper mot amerikansk homofil fascisme

MASHA GESSEN

ikke tror kommer til vare særlig lenge, men når alle sosiale nettverk stenges 1. august i år, slik regjeringen foreslo mandag, mener jeg det ikke lenger vil være store forskjellen mellom Sovjet og Russland under Putin når det kommer til å leve i isolasjon og mild frykt.

Gessen har opplevd journalistkolleger bli drept og forsvunnet. Hun har selv mottatt dødstrusler. Men ikke fra Putins folk, tror hun. Ettersom den tidligere KGB-mannen er såpass isolert i Kreml, omgitt av en stadig mindre klikk som aldri ser på, eller bryr seg om, hverken NRK eller CNN, var ikke presidenten klar over Gessens person eller aggressive bokportrett, da hun ble invitert til hans kontor for å snakke om natur og miljø i 2012. Selv om Gessen riktignok ikke ble servert te, ville Putin aldri brukt 20 minutter med en revolusjonær selv om hun var ny redaktør for et vitenskapsmagasin han verdsatte, mener Gessen. Problemet var at Putins pressesekretær ikke hadde fått med seg ansettelsen av en av hans skarpeste fiender, og ikke torde si ifra etter at «skandalen» ble oppdaget. Så Putin trodde de var kompiser.

- Et magasin er ikke en hær, sa jeg, og var uenig i at en publikasjon skal styres med militær disiplin. «Jeg kan se hvor dette bærer», sa han. «Takk for besøket.»

I ettertid ble hun underlig nok fredet.

Hun hadde tatt i hans hånd, så ingen torde røre hennes, tror hun.

EN VELKOMMEN FIENDE. I juni ifjor bestemte en ny tilbakevirkende lov at homofile ikke får adoptere, noe Gessen gjorde da hun bar sin eldste sønn over dørstokken for 15 år siden.

Politikere har kalt familien hennes pervers, og lederen av en russisk-ortodoks aktivistbevegelse tilbød seg å overta alle hennes tre barn, «for å oppdra dem på skikkelig vis».

- Putin mener Ukraina ikke aner hvem landet selv er, eller hva det vil, så når farlige Vesten banker på døren med sine ødeleggende verdier, i et Russland som ønsker å være verdenssentrum for alt konservativt, tror han Vesten dytter Ukraina inn i armene på homoseksuelle. Vi er fiender, og Russlands identitet blir formet gjennom dens angriper.

- Uten en fiende ...
- ...eksisterer ikke Russland, sier hun.

REDD OG SINT. Gessen mener Putin, etter gateprotestene i 2011, er blitt redd for at hans eget folk, og verden, ikke frykter ham lenger. Ettersom Russlands identitet er «formet av fiender», har presidenten skrudd opp temperaturen «i sin tokt for å bli verdens sete for alt antivistlig». Om Norge behøver å skjelve?

- Jeg ville vært bekymret for Barentshavet. Ideen om at Arktis er russisk har lenge vært et pågående prosjekt med mye penger og propaganda, sier Gessen som tror Putin har som intensjon å sitte i presidentstolen resten av sitt liv.

Gessen mener Putin nå har rokket «verdensordenen» ved å «myrde et land i dette sekund».

- De siste to årene har Putin gått fra å være en post-ideologisk president, nostalgisk ovenfor Sovjet og håpefull om å gjenskape imperiet, til å utvikle en ideologi hvor han vil bli lederen for en antivistlig verden, sier den frittallende journalisten.

Hun mener USA og EU må tenke moralsk heller enn strategisk for å få bukt med klassens urokråke og at Russland skulle være kastet ut av G8 for lenge siden.

- Nå må Vesten snart konfrontere overgriperen! Fungerer ikke det, bør Vesten isolere Russland og aldri igjen gå til sengs med djevelen.

Ved den russiske ambassaden i Oslo ville de igår ikke kommentere Gessens påstander. • magasinet@dn.no

BEKYMRET FOR HJEMLANDET. Den russiske gravejournalisten og Putin-kritikeren kommer til Oslo Freedom Forum på onsdag. Beskjeden er klar: - Nå må Vesten snart konfrontere overgriperen! Fungerer ikke det, bør Vesten isolere Russland og aldri igjen gå til sengs med djevelen, sier hun.